

III. Forelæsninger, Øvelser og Examina.

1. Den filosofiske Prøve.

I Henhold til den ved Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 27de April 1886 givne Bemyndigelse for det filosofiske Fakultet, jfr. Univ. Aarb. f. 1885—86 S. 49, er det blevet tilladt Studerende, der i Januar 1899 havde bestaaet Afgangsexamen for Studerende, at indstille sig til den filosofiske Prøve i Sommeren s. A., ligesom der er givet Studerende paa Grund af Indkaldelse til Militærtjeneste Tilladelse til at indstille sig til Prøven til ekstraordinære Tider.

2. Forelæsninger og Examina under det theologiske Fakultet.

Den theologiske Embedsexamen.

I Anledning af en Forespørgsel fra Stud. theol. N. N., der agtede at indstille sig til theologisk Embedsexamen i Vinteren 1898—99, om han, der var døbt og konfirmeret i den evangelisk-lutherske Frikirke, var nødt til at indmelde sig i den danske Folkekirke for at kunne indstille sig til fornævnte Examen, meddelte Fakultetet ved Skrivelse af 10de Oktober 1898 Forespørgeren, at han maatte indmelde sig i Folkekirken, hvis han vilde tage fornævnte Embedsexamen.

— Da Stud. theol. N. N., der paa Grund af Sygdom havde erholdt Tilladelse til i Sommeren 1898 at møde til Embedsexamens mundtlige Prøve den næstsidste Dag, paa Grund af en Misforstaaelse først mødte den sidste Dag, blev der nægtet ham Tilladelse til at blive prøvet denne Dag.

3. Forelæsninger og Examina under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

§a. Den juridiske Fællesprøve.

Ved Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelser af 1ste Oktober 1898 og 8de Maj 1899 blev der meddelt N. N. Tilladelse til paany at indstille sig den juridiske Fællesprøve, uanset at han kun havde opnaaet 53 Points ved den i Juni—Juli 1893 absolverede almindelige Forberedelsesexamen, og Exam. juris N. N. til paany at indstille sig fornævnte Fællesprøve, uanset at han kun havde opnaaet 74 Points ved fornævnte Forberedelsesexamen, taget i Januar 1889.

— I Anledning af et fra Ministeriet til Erklæring sendt Andragende fra N. N., der i Sommeren 1894 havde bestaaet almindelig Forberedelsesexamen men kun havde opnaaet $g \div$ i Dansk Stil, om at maatte indstille sig til den juridiske Fællesprøve, anbefalede Fakultetet i Skrivelse af 8de September 1898 til Ministeriet, at det maatte tillades ham at indstille sig til fornævnte Fællesprøve med den tagne Forberedelsesexamen som Grundlag paa Betingelse af, at der af Ministeriet meddeltes ham Tilladelse til at underkaste sig en Prøve i dansk Stil alene, og at han ved en saadan opnaaede mindst Karakteren godt.

— Ved Ministeriets Skrivelser af 13de September og 28de Oktober 1898, 9de Januar, 4de og 21de Februar samt 21de og 26de Juni 1899 er der blevet meddelt Tilladelse til at underkaste sig den juridiske Fællesprøve: for 2 Studerende i Vinteren 1898—99, 3 Studerende i Sommeren 1899 og 4 Studerende i Vinteren 1899—1900, uanset at de havde underkastet sig eller indstillet sig til den nævnte Prøve, henholdsvis i Sommeren 1898, Vinteren 1898—99 og Sommeren 1899. Fakultetet havde anbefalet Ansøgningerne af følgende forskellige Grunde: indtrædende Værnepligt, Sygdom før og under Examen i Forbindelse med økonomiske Vanskeligheder.

— Et Andragende fra en Studerende, der havde underkastet sig den juridiske Fællesprøve i Vinteren 1898—99, om at maatte indstille sig paany til samme Prøve i Sommeren 1899, blev afslaaet af Ministeriet ved Skrivelse af 1ste Februar 1899. Fakultetet havde ikke anbefalet Ansøgningen, da Ansøgeren havde gjort en daarlig Examen og de paaberaabte Grunde: Sygdom, Løfte om en Plads m. m., ikke fandtes tilstrækkelige.

b. Den fuldstændige juridiske Embedsexamens 2den Del.

Fakultetet meddelte ved Skrivelser af 14de og 15de December 1898, 21de Februar, 1ste og 8de April samt 13de Juni 1899 3 Studenter, der havde taget den juridiske Fællesprøve i Vinteren 1897—98, og 3 Studenter, der havde taget samme Prøve i Sommeren 1898, men som paa Grund af Sygdom ikke havde kunnet indstille sig til eller havde maattet forlade Prøven ved den juridiske Embedsexamens 2den Del, henholdsvis i Vinteren 1898—99 og i Sommeren 1899, Tilladelse til atter at indstille sig til sidstnævnte Examen, henholdsvis i Sommeren 1899 og i Vinteren 1899—1900.

— Ved Skrivelse af 6te Maj 1899 meddelte Fakultetet en Student, der i Vinteren 1898—99 havde bestaaet den juridiske Fællesprøve, Tilladelse til først at indstille sig til den juridiske Embedsexamens 2den Del i Sommeren 1900, da han før og efter Fællesprøven havde lidt af en større Sygdom.

— Ministeriet meddelte ved Skrivelser af 20de Oktober 1898, 13de Marts og 6te Juli 1899 Tilladelse for Kandidater til paany at underkaste sig den juridiske Embedsexamens 2den Del: for en Kandidat, der havde underkastet sig den juridiske Fællesprøve i Sommeren 1897 og Embedsexamens 2den Del i Sommeren 1898, for en Kandidat, der havde underkastet sig samme Examen i Vinteren 1897—98 og Vinteren 1898—99, og for to Kandidater, der havde underkastet sig samme Examen i Sommeren 1898 og i Sommeren 1899, saaledes at de paany maatte indstille sig henholdsvis i Vinteren 1898—99, i Sommeren 1899 og i Vinteren 1899—1900. Fakultetet havde anbefalet alle Ansøgningerne paa Grund af Kandidaternes Sygdom før og under Examen, Militærtjeneste m. m.

c. Den økonomisk-statistiske Examen.

Ved Skrivelse af 23de September 1898 meddelte Ministeriet Cand. phil. N. N., der i Sommeren s. A. havde forladt den økonomisk-statistiske Examens mundtlige Del, Tilladelse til i Sommeren 1899 paany at indstille sig til samme Examen efter de i kgl. Anordn. af 20de Februar 1892 fast-

satte Fordringer, altsaa uden Formue- og Næringsret som obligatoriske Bifag. Fakultetet havde anbefalet Andragendet.

4. Forelæsninger og Examina under det lægevidenskabelige Fakultet.

a. *Kgl. Resolution af 11te Marts 1899 om Forpligtelse for de lægevidenskabelige Studerende til at gennemgaa et theoretisk og klinisk Kursus i Psychiatri.*

Under 19de Oktober 1898 modtog Konsistorium en Skrivelse fra det lægevidenskabelige Fakultet, hvori dette stillede Forslag om en forandret Ordning af Undervisningen i Psychiatri. Fakultetet bemærkede, at dette var en Sag, der i lange Tider havde været Gjenstand for Fakultetets Overvejelser, og paa hvilken Opmærksomheden atter særlig var blevet henvendt ved en Skrivelse af 8de Januar s. A. til Fakultetet fra Professor Faber og ved et udførligt Votum desangaaende af Professor Gædeken. Begges Udtalelser gik i Retning af, at man maatte arbejde hen til, at de lægevidenskabelige Studerende fik en fyldigere Undervisning i Psychiatri, samt at denne blev gjort obligatorisk. Fakultetet sluttede sig hertil, men det ansaa ikke det daværende Tidspunkt for gunstigt til at stille positive Forslag angaaende en Omordning af den psychiatriske Undervisning, da Spørgsmaalet om Besættelsen af Overlægeposten ved 6te Afdeling endnu var uafgjort. Efter at Dr. A. Friedenreich nu var blevet Overlæge paa Afdelingen, og efter at det ved en Forhandling med ham havde vist sig, at han ganske delte Fakultetets Anskuelse med Hensyn til den hensigtsmæssige Ordning af den psychiatriske Undervisning og var villig til at lede den paa den af Fakultetet ønskede Maade, tillod man sig at fremkomme med et Forslag, hvis Gjennemførelse utvivlsomt vilde kunne afhjælpe en Hovedulempe ved de nuværende Forhold — den nemlig, at en systematisk theoretisk og praktisk Undervisning i Psychiatri kun blev en begrænset Mængde af de Studerende til Del. Under de nuværende Forhold, da Undervisningsstoffet stadig tiltog i Omfang, da de Studerendes Antal vedblivende var uforholdsmæssig stort, og da Studiet som Følge heraf mere og mere antog Karakteren af Examensforberedelse, vilde de Studerende ifølge Sagens Natur let blive tilbøjelige til at lægge mindre Vægt paa og eventuelt helt forsømme de kliniske Discipliner, der hverken ere særlige Examensfag eller ere Gjenstand for tvungne Undervisningskursus. Men til disse hørte Psychiatrien til Trods for dens store praktiske Betydning. Medens der ved Indtegningen til lægevidenskabelig Embedsexamen fordredes Bevis for, at vedkommende Kandidat have gennemgaaet Kursus i kirurgisk og i medicinsk Klinik, i Obstetrik, i Dermatologi og Venerologi, i Ophthalmologi, i Læren om de smitsomme Sygdomme, overlodes det ganske til de Studerendes Forholdsbefindende, om de vilde følge den psychiatriske Undervisning eller ikke, og denne Omstændighed kom atter med Nødvendighed til at virke tilbage paa Undervisningens Form og Omfang.

Under disse Forhold tillod Fakultetet sig at stille Forslag om, at der for Fremtiden som Betingelse for at indstille sig til lægevidenskabelig

Embedsexamen maatte fordres en Attest fra den midlertidige Docent i Psychiatri for, at Kandidaten havde gennemgaaet et theoretisk og klinisk Kursus i Psychiatri, samt at denne Bestemmelse maatte træde i Kraft første Gang ved Sommerexamen 1900. Fakultetet tilføjede, at et Kursus, der tilendbringes i Løbet af et Semester med to ugentlige Timer, efter Fakultetets Skjøn vilde kunne være af passende Omfang, samt at Gjennemførelsen af Forslaget ikke vilde kræve nogen Nybevilling.

Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 10de December s. A. til Ministeriet Fakultetets Forslag, idet det samtidig indsendte en Udtalelse fra Fakultetet om, at Indførelsen af fornævnte obligatoriske Undervisning ikke kunde antages at ville medføre nogen Forlængelse i Studietiden for de lægevidenskabelige Studerende.

Ved Skrivelse af 15de Marts 1899 meddelte Ministeriet Konsistorium, at det paa Ministeriets Forestilling under 11te s. M. allernaadigst var blevet fastsat, »at enhver, der i og efter Examensterminen i Juni 1900 vil indstille sig til 2den Del af den lægevidenskabelige Embedsexamen ved Universitetet, forinden skal godtgjøre for Dekanus i det lægevidenskabelige Fakultet, at han i et helt Semester har gennemgaaet det theoretiske og kliniske Kursus i Psychiatri, som i Semestret er afholdt ved Kommunehospitalets 6te Afdeling«.

b. Forskjellige Afgjørelser.

I Henhold til Fakultetets Indstilling meddelte Ministeriet ved Skrivelse af 28de December 1898, at det intet havde fundet at erindre imod, at Examen i kirurgiske Operationer var ansat til at holdes i Dagene den 22de, 23de, 27de, 28de, 29de og 30te s. M., da der i de nævnte Dage kunde skaffes fornødent Materiale til den nævnte Examens Afholdelse til Veje.

— Efter Fakultetets Indstilling bifaldt Ministeriet ved Skrivelse af 27de April 1899, at den lægevidenskabelige Embedsexamen, i Betragtning af det store Antal Studerende, der havde indmeldt sig til Examens 1ste og 2den Del i Sommeren s. A., maatte tage sin Begyndelse, den skriftlige Del den 26de Maj og den mundtlige Del den 31te s. M.

— Efter Fakultetets Indstilling bifaldt Ministeriet ved Skrivelse af 13de Januar 1899, da Professor, Dr. med. H. M. Saxtorph paa Grund af Sygdom var forhindret i at deltage i Examinationen i mundtlig Kirurgi ved den lægevidenskabelige Embedsexamen i Januar s. A., at Professorerne, Dr. med. P. Plum og Dr. med. O. Bloch, der havde erklæret sig villige dertil, examinerede i Professor Saxtorphs Sted, saaledes at Professor Plum examinerede 5 Dage og Professor Bloch 6 Dage af de 11 Dage, paa hvilke Examinationen fandt Sted, 10de til 23de Januar inklusive.

— Da Overkirurg ved Kommunehospitalet, Professor, Dr. Studsgaard paa Grund af Sygdom ikke i Efteraarshalvaaret 1898 og Foraarshalvaaret 1899 saa sig i Stand til at holde Praktikant-Kliniker, bifaldt Fakultetet, at disse fordeltes mellem Overkirurgerne, Dr. Tscherning og Dr. O. Wanscher.

— Et Andragende fra Stud. med. N. N., der havde været oppe til 1ste Del af den lægevidenskabelige Embedsexamen i Vinteren 1898, men forladt Examen under Examinationen i Fysiologi, om Tilladelse til paany

at indstille sig til samme Examen i Sommeren 1899, blev afslaaet af Fakultetet, da Ansøgeren ikke ved Sygdom var blevet nødt til at afbryde Examen og han tillige tidligere havde indstillet sig og erholdt en slet Karakter i Fysiologi.

— I Anledning af et Andragende fra Stud. med. N. N., der havde taget 1ste Del af den lægevidenskabelige Embedsexamen i Januar 1897 og som saaledes skulde have indstillet sig til Examens 2den Del i Januar 1899, om Tilladelse til at indstille sig til sidstnævnte Examen i Sommeren s. A., meddelte Fakultetet Ansøgeren, at det ikke kunde anbefale hans Ansøgning til Ministeriet. Ansøgeren havde ikke indstillet sig i Januar 1899, da han ikke i Efteraaret 1898 havde deltaget i det obligatoriske Kursus i Fødselslære og spæde Børns Sygdomme og derfor ikke havde kunnet skaffe den befalede Attest for dette Kursus; den af ham paaberaabte Grund, at han havde været hindret ved Sygdom, fandt Fakultetet ikke tilstrækkeligt godtgjort.

— Fakultetet meddelte 2 Studenter Fritagelse for at betale et Gebyr af 20 Kr. ved Indmeldelse til 1ste Del af den lægevidenskabelige Embedsexamen, da begge tidligere havde indmeldt sig til samme Examen, den ene i Sommeren 1898, den anden i Vinteren 1899 og betalt det sædvanlige Gebyr af 40 Kr., men vare blevne hindrede i at indstille sig, den ene paa Grund af Sygdom og den anden ved Afbrydelse i Examenslæsning ved hans Faders Død.

— Ligeledes meddelte Fakultetet en Student Fritagelse for paany at betale Gebyr til Embedsexamens 2den Del i Sommeren 1899, da han i Sommeren 1898 havde erlagt Gebyr, men havde maattet afbryde Examen paa Grund af Sygdom.

5. Forelæsninger og Examina under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

a. Overdragelse til Adjunkt, Dr. phil. H. Jungersen at udføre det Professor zoologiæ paahvilende Examensarbejde ved Magisterkonferens og Skoleembedsexamen i Foraarshalvaaret 1899.

Ved Skrivelse af 27de Februar 1899 bifaldt Ministeriet, efter det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets og Konsistoriums Indstilling, at det under Professor zoologiæ, Dr. phil. F. C. Lützens Sygdom overdroges Adjunkt, Dr. phil. H. Jungersen at udføre det Professor zoologiæ paahvilende Examensarbejde ved Magisterkonferens i Naturhistorie og ved Skoleembedsexamen i Naturhistorie og Geografi, indtil Professor Lützens Eftermand som Professor zoologiæ blev udnævnt. Under 29de Juni s. A. indsendte Konsistorium til Ministeriet et Andragende om, at der for ovennævnte Arbejde maatte bevilges Dr. Jungersen et Honorar paa 300 Kr. Ministeriet bifaldt under 6te Juli s. A., at Honoraret afholdtes af Universitetets Udgiftskonto 10, forskjellige løbende og ekstraordinære Udgifter, for 1899—1900.

b. *Lægevidenskabelig Forberedelsesexamen.*

1. Kgl. Resolution af 13de April 1899 om Indførelsen af medico-fysiske Øvelser ved den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen.

Fra Kirke- og Undervisningsministeriet modtog Konsistorium under 13de Juli 1897 til Erklæring et Andragende af 7de Juli s. A. fra Professor, Dr. med. C. Christiansen angaaende en delvis Omordning af Fysikundervisningen for de lægevidenskabelige Studerende. Han gjorde deri opmærksom paa, at denne Undervisning led af betydelige Mangler. Disse hidrørte blandt andet fra, at de Studerendes Fordannelse var meget forskjellig, eftersom de havde taget sproglig eller matematisk-naturvidenskabelig Artium. De sidstnævnte havde i Skolen lært i Hovedsagen det samme, i enkelte Retninger mere end der krævedes til Forberedelsesexamen. Han mente derfor, at de sidstnævnte Studenter rettest burde fritages for Fysik ved den nævnte Forberedelsesexamen.

Dernæst udtalte Professor Christiansen Ønsket om, at der blev givet de Studerende en Undervisning, der sigtede paa de Afsnit, som Medicinerne særlig have Brug for med Udeladelse af andre Afsnit, som enten vare mindre vigtige eller som de allerede fra Skolen vare bekjendte med. Derved vilde det blive muligt at lette Foredragsarbejdet for Professor physices, som foruden de nævnte Forelæsninger tillige holdt Forelæsninger for Polyteknikere og desuden særegne Forelæsninger og Examinatorier for dem, der forberede sig til Magisterkonferens i Tysk. Han mente, at Forelæsningerne kunde indskrænkes til 2 eller 3 ugentlige Timer halvaarlig, som særlig skulde være experimentale med Fremhævelse af Hovedprinciperne; der maatte da ansættes en Repetent, der kunde gennemgaa Stoffet med Studenterne i Examinatorier.

Efter at Konsistorium under 15de Juli s. A. havde anmodet *det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet* om at udtale sig om Professor Christiansens Andragende, bemærkede Fakultetet i Skrivelse af 7de September s. A., at det forment, at Sagen tillige havde Interesse for det lægevidenskabelige Fakultet, og at det derfor ansaa det for rigtigst at vente med at tage Stilling til den, indtil man havde erfaret, hvorledes dette stillede sig til det omtalte Forslag, navnlig for saa vidt det angik Studenter af den matematisk-naturvidenskabelige Retning, ligesom Fakultetet ogsaa antog, at der i andre Henseender kunde være Anledning til at foretage Ændringer ved den nævnte Undervisning for at gjøre den virkelig frugtbringende; dog manglede det Betingelserne for at kunne stille bestemte Forslag derom.

I Skrivelse af 14de November s. A. udtalte *det lægevidenskabelige Fakultet*, at det var i fuldstændig Overensstemmelse med det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, naar dette i sin Skrivelse til Konsistorium af 7de September s. A. antog, at der kunde være Anledning til at foretage Ændringer ved den fornævnte Undervisning i den Hensigt at gjøre den virkelig frugtbringende for de lægevidenskabelige Studerende, og Forbedringerne burde formentlig, saaledes som Professor Christiansen i sit Andragende til Ministeriet af 7de Juli s. A. havde foreslaaet, gaa i Retning af at give de Studerende en fyldigere Vejledning i den experimentale Fysik.

Fakultetet skulde imidlertid foreslaa, at Forandringerne ved Undervisningen førtes noget videre end i fornævnte Skrivelse foreslaaet, saaledes at der indførtes praktiske Øvelser i den experimentale Fysik for de lægevidenskabelige Studerende, idet Fakultetet var overbevist om, at den fyldigere Tilegnelse af Fysikens Hovedsætninger, som et saadant praktisk Kursus vilde give de Studerende, vilde være af meget stor Betydning under deres senere Studium. Hvad angik Omfanget og Ordningen af et saadant Kursus, skulde Fakultetet foreslaa, at det afholdtes 2 Gange ugentlig, hvorved det formentlig vilde kunne fuldføres i et Semester; Indførelse af denne Udvidning af Undervisningen vilde da ikke forlænge Studietiden. Med Hensyn til Undervisningsstoffet vilde Fakultetet foreslaa, at man væsentlig fulgte den »Vejledning«, der nu blev benyttet ved de elementære praktiske Kursus ved den polytekniske Lærestalt, dog saaledes at der tillige gaves de Studerende Lejlighed til Indøvelse i de vigtigste Love for Luftarter (Boyles og Gay-Lussac's Lov) samt for Luftarternes Absorption i Vand; endvidere vilde det være meget ønskeligt, om Mikroskopets Indretning blev gennemgaaet. Saafremt Stoffet herved vilde blive for omfangsrigt for et Semester, kunde der formentlig ske en kompenserende Indskrænkning af de i fornævnte Vejledning anførte Øvelser; herom saavel som om andre Detailspørgsmaal vilde selvfølgelig en Forhandling med den Universitetslærer, hvem Ledelsen af saadanne Kursus eventuelt overdroges, være nødvendig, førend endelige Regler kunde foreslaas.

Det forudsattes, at de Studerende skulde være forpligtede til at gennemgaa disse Øvelseskursus og herfor levere Attest ved Indtegningen til Examen, men fra en egentlig Examination i Experimenter som de ovenfor omtalte maatte man formentlig paa Grund af de hermed forbundne Vanskeligheder sé bort. Ordningen vilde da blive analog med den, der fandt Sted ved flere under det medicinske Studium indordnede Øvelser, blandt andet Dissektion, hvor der heller ingen Examination afholdtes, men hvor de Studerende vare forpligtede til at møde. Derimod vilde den mundtlige Examination i Fysik efter Fakultetets Mening være at afholde i samme Omfang som nu. Hvad angik de Lokaler, hvori Øvelserne vilde blive at afholde, skulde Fakultetet henstille, om der ikke kunde gives dem Plads i den polytekniske Lærestalts Øvelseslaboratorium, saafremt der i disse maatte være Plads for andre Øvelser, hvorom Fakultetet ingen Mening kunde have. Det betydelig forøgede Arbejde, som den omtalte Undervisning vilde medføre, vilde formentlig nødvendiggjøre en Forøgelse af Lærerkrafterne, men ogsaa dette Punkt laa udenfor Fakultetets Omraade og skulde her blot berøres, for saa vidt som Fakultetet maatte anse den foreslaaede praktiske Undervisning i Fysik som en saa nyttig Forbedring af den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen, at man paa det varmeste maatte anbefale dens Gjennemførelse, selv om denne skulde nødvendiggjøre en Forøgelse af Lærerkrafterne. Med Hensyn til Professor Christiansens Forslag om at fritage de matematisk-naturvidenskabelige Studenter for Examination i Fysik ved lægevidenskabelig Forberedelsesexamen, mente Fakultetet ikke at turde tilraade dette. Saafremt det maatte lykkes at indføre Øvelser i Fysik ved nævnte Examen, burde selvfølgelig alle Studerende deltage heri, og for det

forhaabentlig ikke lange Tidsrum, hvor den nuværende Ordning bibeholdtes, vilde det formentlig være unødvendigt at indføre Forandringer i Examen, selv om Fakultetet ikke ogsaa af andre Grunde nærede Betænkelighed ved en saadan Deling af de Studerende i to Grupper med Hensyn til Examen.

Fra *det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet*, der under 25de November s. A. havde erholdt det lægevidenskabelige Fakultets Udtalelser til Erklæring, modtog Konsistorium en Skrivelse af 20de December s. A., hvori Fakultetet tiltraadte følgende af Professor, Dr. med. C. Christiansen stillede Forslag og ansøgte om: 1. at der maatte blive indrettet et fysisk Øvelseskursus for lægevidenskabelige Studerende paa 2 eller 3 ugentlige Timer i et Halvaar, og at dette maatte være gennemgaaet, inden de kunde indstille sig til lægevidenskabelig Forberedelsesexamen; 2. at Deltagerne herfor havde at erlægge til Kvæsturen en Betaling af 10 Kr. hver, som derefter blev at tilbagebetale til fysisk Samling og skulde tjene til dels at afholde Udgifter til Belysning, Rengjoring og lignende, deriblandt Karlehjælp, dels anvendes til Reparationer, Anskaffelser af Materialier og eventuelt Nyanskaffelser til Øvelserne; 3. at hertil maatte blive bevilget: a. en Gang for alle et Tilskud til fysisk Samling af 3700 Kr. til Anskaffelse af de til disse Øvelser nødvendige nye Apparater og b. et aarligt Tilskud af 900 Kr. til Lønning af en Assistent, som skulde ansættes af Professor physices og som skulde assistere denne ved Ledelsen af de nævnte Øvelser og tillige skulde være forpligtet til at holde Examinatorier for de Studerende, der forberedte sig til lægevidenskabelig Forberedelsesexamen. Med Hensyn til disse Forslag bemærkede Fakultetet følgende: Ad 1. Øvelserne tænktes nærmest bestemte ved Forhandlinger mellem Professor physices og de særlig interesserede Medlemmer af det lægevidenskabelige Fakultet. Foreløbig havde Professor Christiansen tænkt sig, at de Studerende skulde gennemgaa: 1. Vejning, 2. Vægtfyldebestemmelser, 3. Anvendelse af Mariottes og Gay Lissners Lov, 4. Tonemaaling, 5. Temperaturmaaling, 6. kalorimetriske Arbejder, 7. Forsøg med Hulspejl, Prisme og Linse, 8. Mikroskop, 9. Spektralanalyse, 10. Sacchorimeter, 11. Maaling af elektrisk Strøm, 12. Maaling af elektromotorisk Kraft, 13. Maaling af Modstand, 14. Maaling af galvanisk Polarisation (Akkumulator), 15. Forsøg med Røntgens Straaler. Disse Øvelser vilde formentlig kunne gennemgaaes i et Halvaar. Ad 3. At Omkostningerne kunde sættes saa lavt, hidrørte fra, at der paa Universitetets kemiske Laboratorium fandtes et passende Lokale, som vilde kunne stilles til Raadighed tilligemed enkelte Instrumenter, som kunde undværes fra den polytekniske Lærestalts Samling. Hertil kom, at der ved Øvelserne ikke havdes den højeste Grad af opnaaelig Nøjagtighed for Øje, og at man derfor kunde hjælpe sig med mindre kostbare Instrumenter. Fakultetet bemærkede derhos, at Professor Christiansen havde tænkt sig, at han selv holdt de nødvendige Forelæsninger, 2 Timer ugentlig i 2 Halvaar, medens Assistenten skulde lede Øvelserne. Da der kun kunde arbejde 20 Studerende ad Gangen i det foreslaaede Lokale, vilde Assistentens Arbejde kræve megen Tid. Da han fra Lærestalten fik 600 Kr., vilde hans samlede Løn efter Forslaget blive 1500 Kr., hvad der formentlig vilde være passende. Øvelserne vilde først kunne begynde September 1898, men da der vilde blive meget at ordne

forinden, foresloges Lønningen regnet fra 1ste Juni. Endelig udtalte Fakultetet, at det var af Vigtighed, at Sagen blev ordnet snarest, da man ellers vilde staa uden Forelæsninger for de lægevidenskabelige Studerende i Efteraarshalvaaret 1898.

Konsistorium indsendte under 14de Januar 1898 Fakulteternes Erklæringer til Ministeriet med Bemærkning, at det sluttede sig til det fremsatte Forslag, og indstillede, at der paa Finanslovforslaget for 1898—99 maatte blive stillet Forslag om fornævnte Bevillingen.

Ministeriet udbad sig derefter under 22de s. M. en Udtalelse fra *Universitetets Kvæstor*, som under 23de Marts s. A. afgav en Erklæring, hvori han bemærkede følgende. Naar Spørgsmaalet om, hvorledes de fornødne Pengemidler til den aarlige Drift af de nye Øvelser blev at tilvejebringe, var løst saaledes, at disse Midler, uden Udgift for Statskassen, helt skulde indkomme ved de Studerendes Betaling for Adgangskort, vilde dette, efter hvad der var ham bekjendt, saavel ved den polytekniske Lærestanstalt som ved Universitetet være en ny Fremgangsmaade i saa Henseende. Hvad den polytekniske Lærestanstalt angik vilde det være kjendt, at der var fastsat Betaling ikke blot for Adgang til dens Examinering, men tillige for Afbenyttelsen af dens Forelæsninger og Øvelser, og at den paagjældende, i dens Budget opførte Indtægtspost 2. var til Indtægt for Lærestanstalten uden Sammenhæng med de enkelte Samlingers og Laboratoriets Konti, der hver for sig og uafhængigt af den nævnte Indtægtspost vare opførte med Udgiftsbevillinger. De Summer, hvorover Bestyrerne af de enkelte Samlinger og Laboratorier havde Raadighed, vare saaledes uforandret de samme uden Hensyn til Antallet af de Studerende, der benyttede disse, kun at Ministeriet, efter særlige, derom indgivne Andragender — senest under 22de Oktober og 3die November 1897 — havde tilladt at afgive fra Lærestanstaltens Indtægtspost 2. til dens særlige Konti for det kemiske Laboratorium og den fysiske Samling den af *Ikke-Polyteknikere* erlagte Betaling for Adgang til disse. I Modsætning til det saaledes for den polytekniske Lærestanstalt bestaaende Princip var der for Universitetet under Indtægtspost 6. ikkun opført Overskud af Examens- og Immatrikulationsgebyrer, medens der ikke for Universitetets Kasse var paaregnet Indtægt for Afbenyttelse af *Forelæsninger og Øvelser*. For saa vidt der, saaledes som ved Universitetets kemiske Laboratorium, var fastsat Betaling for Adgangskort, blev derfor denne Betaling ikke at tage til Indtægt for Universitetet i Almindelighed, hvorimod den toges til Indtægt paa Laboratoriets Konto og udbetaltes til dettes Bestyrer, saaledes at han i hvert Finansaar ud over Finanslovens Bevilling til Laboratoriet kunde raade over den med Antallet af Studerende stigende eller faldende Betaling for Adgangskort. Hverken ved den polytekniske Lærestanstalt eller ved Universitetet kunde saaledes i disse Forhold en Bevilling fra Lovgivningsmagten undværes. I det foreliggende Forslag derimod syntes det i Henseende til den aarlige Drift af fysiske Øvelseskursus for lægevidenskabelige Studerende at være forudsat, for det første, at Lovgivningsmagten helt vilde kunne undværes, idet Midlerne til Driften blev tilvejebragt ved Betalingen fra Deltagerne, og dernæst, at denne Betaling à 10 Kr. for hver Deltager hvert Aar vilde slaa til, uanset at Antallet af Deltagerne

nødvendigvis i Aarenes Løb vilde stige eller falde. Disse Forudsætninger kunde imidlertid ikke antages stadig at ville bestaa. I Kalenderaaret 1895 og 1897 blev saaledes anmeldt henholdsvis 194 og 158 Kandidater til den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen, hvilket vilde give en Nedgang med 360 Kr. i det til Driften til Øvelserne disponible Beløb. Naar da den foreslaaede nye Ordning maatte medføre, at der, under en Nedgang i Antallet af lægevidenskabelige Studerende, i et Finansaar ikke fra disse vilde blive indbetalt det tilstrækkelige Beløb til Driften af fornævnte Øvelser, og naar disse ikke skulde lide herunder, maatte der for dette Finansaar søges en Bevilling til Øvelserne paa Forslaget til *Tillægsbevilling*. Hvis derimod Indtægten for Adgangskort i et Finansaar skulde blive saa rigelig, at den ikke ret vel vilde kunne forbruges til Øvelserne, vilde Overskuddet blive til Fordel for Læreanstaltens fysiske Samling og dermed indirekte for Statskassen, som ellers maatte give denne Samling det fornødne Tilskud. Den Udsigt, der altsaa ved den foreslaaede Ordning vilde blive givet til, at Statskassen *for Tiden* vilde kunne fritages for al Udgift til Driften af de paagjældende Øvelser, og at den under heldige Omstændigheder endog vilde kunne nyde Gavn af de Studerendes Indbetaling, turde imidlertid ikke antages i Rigsdagens Betragtning at ville opveje Udsigten til, naar Antallet af disse Studerende aftog, at maatte ved Tillægsbevilling opretholde Driften af Øvelserne, og det endog i det Omfang, som Universitetslæreren i de gode Aar havde givet denne Drift efter sit uafhængige Skjøn over, hvor meget der burde medgaa. Kvæstor bemærkede, at der her endda, vistnok med Rette, var forudsat en Forstaaelse af Forslaget, hvorefter dette gik ud paa en *regnskabsmæssig* Ordning af Indtægten og Udgiften til den hele Drift, saaledes at Betalingen for Adgangskort toges til Indtægt paa den polytekniske Læreanstalts Udgiftspost 4. a., Instrumentsamlingens Vedligeholdelse og Forøgelse, og paa samme Konto førtes til Udgift som Tilskud til Universitetsprofessoren i Fysik som den, der bestyrer Samlingen, for derefter at gaa ind under hans samlede, til Revision fremsendte Regnskab. For det Tilfælde, at Forslaget skulde være anderledes at forstaa, skulde Kvæstor bemærke, at jo mere Driften af disse Øvelser skulde nærme sig til at være den paagjældende Professors private Foretagende, desto mere Modstand turde Forslaget ventes at finde hos Rigsdagen. Hvad angik dennes Opfattelse, vilde Forslaget maaske end ikke, bortset fra alt andet, finde Tilslutning, naar der saaes hen til, at det blev de Studerende, som den noget tvivlsomme Fordel for Statskassen i det fremsatte Forslag gik ud over. Naar Betalingen for et Adgangskort i Forslaget — med Udsigt til en endnu større Taxt for de Studerende i det Tilfælde, at Universitetets kemiske Laboratorium ikke længere maatte kunne afgive Plads til Øvelserne, og Driften af disse derved maatte blive fordyret — var bestemt til 10 Kr., syntes denne Taxt at være overført fra den polytekniske Læreanstalt, ved hvilken Polyteknikerne ifølge Reglement af 23de Juli 1894 § 9 betalte 10 Kr. for Adgang til de fysiske Øvelser for hver 3 ugentlige Timer. Det var imidlertid foran oplyst, at *Universitetets* Studerende hidtil i Henseende til Betaling for Undervisningen i det hele netop ikke vare lige stillede med Polyteknikerne, og det skulde her tilføjes, at naar Universitetets Studerende

havde at erlægge Betaling for Adgang til Øvelser, saaledes som ved Universitetets kemiske Laboratorium, kunde dette *Bidrag* fra de Studerende til Afholdelse af Laboratoriets Driftsomkostninger ikke siges at være i Strid med hint almindelige Universitetsprincip. Det maatte nemlig antages, at Forbruget af de sædvanlige Reagentser og af de Raamaterialier, som Laboratoriet leverede de Studerende, samt af Gas og Brændsel til de almindelige Operationer ved kemiske Øvelser, ligesom muligvis ogsaa Nødvendigheden for Medhjælp, fik et helt forskjelligt Omfang i Forhold til Antallet af de Studerende, der benyttede Laboratoriet. I Driftsomkostningernes Stigen i Forhold til enhver enkelt Studerende, der kom til, syntes der altsaa her at være en Grund til at forlange en moderat Betaling af ham. Hvis dette maatte forholde sig saaledes, vilde Betalingen for Adgang til de her omhandlede fysiske Øvelser, afvejet under Hensyn til det med Antallet af Deltagere skiftende Forbrug af *Materialier*, som disse Øvelser vilde medføre, ikke efter Universitetets Princip kunne sættes til de foreslaaede 10 Kr. — eftersom disse vare beregnede paa at kunne bære Driften *i det hele*, derunder Anskaffelsen af Materialier —, hvorimod denne Betaling vel endogsaa maatte komme ned under de 6 Kroner, der ved Universitetets kemiske Laboratorium blev erlagt i Betaling for hver Arbejdsdag som *Bidrag* til Afholdelsen af Laboratoriets Driftsudgifter i det hele.

Det kunde tænkes anført imod de her fremsatte Betragtninger, at der i dem var overset et væsentligt Moment i Forslaget om Betaling fra de Studerende, et Moment, der for dem, som vare inde i Forholdene, vel var saa kjendt, at det ikke havde været fornødent at nævne det, nemlig den Pligtfølelse overfor de paagældende Øvelser, som fulgte med den Omstændighed, at den Studerende havde maattet betale for at kunne deltage i dem. Hertil vilde Kvæstor dog bemærke, at Universitetet — i Modsætning ganske vist til den polytekniske Lærestanstalt — hidtil ikke havde søgt ud fra hin Opfattelse at drage de Studerende til den normerede Undervisning, og at, hvad angik de her foreliggende Øvelser, allerede Forpligtelsen til at deltage i disse som Betingelse for overhovedet at kunne indmelde sig til den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen i Forbindelse med Øvelsernes egen, øjensynligt interessante Beskaffenhed syntes at maatte kunne sikre de Studerendes stadige og forstandige Deltagen i dem, saaledes at det blev ufnødent i dette Øjemed at bebyrde dem med Betaling for Adgangskort. At der her overhovedet kunde blive Tale om *Bebyrdelse* med en saadan Betaling, kunde tænkes nægtet under Henvisning til, at Universitetsprofessoren, hvor der er Trang til Stede, vilde kunne give Friplads. Om en Bemyndigelse hertil var der imidlertid ikke optaget noget i Forslaget, medens dog en saadan Bemyndigelse nødvendigvis maatte gives af *Ministeriet*. Af en i Universitetets Retsregler § 490, S. 155, anført Række af Bestemmelser vilde det for Universitetets kemiske Laboratorium ses, at Bestyreren havde henvendt sig til Ministeriet om Bemyndigelse til at tilstaa Fripladser i et meget begrænset Tal, og det endda kun under den Forudsætning, at Laboratoriet kunde bære den dermed forbundne Udgift. Men naar det i disse Bestemmelser fremtrædende Princip, som maatte antages endnu bestandig at gjælde for Universitetets kemiske Laboratorium, til hvis Drift der var

givet en af de betalende Studerendes Antal uafhængig Bevilling, maatte det endnu mere gjælde for Lederen af de her foreslaaede Øvelser, idet en Tilstaaelse af Fripladser, der i det hele blev overladt til hans Skjøn, vilde faa til Følge en Udgift for Statskassen til Driften af Øvelserne i Strid med Forudsætningen om, at Statskassen skulde holdes fri for en saadan Udgift. Det kunde da ikke ses rettere end, at den sidstnævnte, som ovenfor udtalt, noget tvivlsomme Fordel for Statskassen vilde kunne vække Betænelighed, ogsaa under Hensyn til, at det blev de Studerende, paa hvis Bekostning Driften af disse Øvelser forudsattes at kunne opretholdes. En saadan Betænelighed vilde maaske blive indlysende, naar der henvistes til, at den Studerende, der forberedte sig til den lægevidenskabelige Forberedelses-examen, hidtil i Begyndelsen af hvert Universitetshalvaar mødte i Kvæsturen med Penge i Haanden til at betale 6 Kr. for hver af i det højeste 3 Arbejdsdage om Ugen i Universitetets kemiske Laboratorium, og at Bestemmelsen, om han vilde betale for 2 eller for 3 Arbejdstimer om Ugen, altsaa 12 Kr. eller 18 Kr., var overladt til ham selv. Som faktisk Oplysning skulde tilføjes, at der i sidste Efteraarshalvaar havde meldt sig 34 Studerende til 3 Arbejdsdage om Ugen, og at der i det nu begyndte Foraarshalvaar havde meldt sig 25 Studerende hertil. Hvis da en saadan Studerende for Fremtiden blev tilpligtet i Begyndelsen af Efteraarshalvaaret paa samme Sted at betale 10 Kr. for fysiske Øvelser, vilde dette utvivlsomt kunne bevirke, at han nægtede sig en Arbejdsdag i det kemiske Laboratorium, som han eller vilde bruge sine Penge til, saaledes at den foreslaaede Betaling for fysiske Øvelser kunde føre til en ringere Uddannelse i Kemi for en Del af de lægevidenskabelige Studerende.

Efter alt, hvad her var anført, maatte Kvæstor antage, at Udgiften til Drift af fysiske Øvelser for de lægevidenskabelige Studerende, hellere end, som foreslaaet, at søges tilvejebragt ved Betaling fra de Studerende for Adgangskort, paa sædvanlig Maade burde søges sikret ved en Bevilling paa Finansloven i Henhold til indhentet Beregning af denne Udgift, nærmere saaledes at de Studerendes Betaling for Adgangskort — hvis en saadan overhovedet blev at fastsætte og da at optage under den paagjældende Konto i den polytekniske Læreanstalts Regnskab mod paa samme Konto at afgives som Tilskud til den Professor, som ledede disse Øvelser, — sattes til et saadant Beløb, som kunde staa i Forhold til de Studerendes Forbrug af Materialier ved Øvelserne og tillige blive saa ringe, at det ikke kunde holde dem tilbage fra at tilkjøbe sig Uddannelsen i Kemi i det Omfang, hvori den af Universitetets kemiske Laboratorium tilbydes saadanne Studerende. Denne Bevilling vilde formentlig i formel Henseende ikke høre ind under den polytekniske Læreanstalts Udgiftspost 4. a., Instrument-samlingens Vedligeholdelse og Forøgelse, og heller ikke under Udgiftspost 4. b., det fysiske og elektrotekniske Laboratorium, et Laboratorium, hvis Bestyrelse stod helt udenfor denne Sag, hvorimod den nye Bevilling syntes at burde opføres som en ny Underafdeling c., til experimentale Øvelser for de lægevidenskabelige Studerende, under den fælles Udgiftspost 4., til den fysiske Undervisning.

Med Hensyn til den begjærte Bevilling af et *Tilskud en Gang for*

alle af 3700 Kr. til Anskaffelse af de til Øvelserne nødvendige nye Apparater, bemærkede Kvæstor, at der ikke medfulgte noget Overslag over, hvorledes dette Beløb var udkommet, og heller ikke var givet nogen Forklaring om, at et saadant Overslag ikke kunde gives. Hvis en Beregning kunde opstilles — og, hvor Talen var om Apparater, maatte Formodningen være herfor — syntes imidlertid Forelæggelsen af en saadan Beregning at maatte være i sig selv den rette Fremgangsmaade overfor Rigsdagen og tillige hensigtsmæssig, idet det var at vente, at et Forslag blot efter Skjøn kunde blive nedsat efter Skjøn uden Begrundelse, medens derimod en omhyggelig affattet Beregning maatte opfordre Rigsdagen til, hvis en Nedsættelse kom paa Bane fra dennes Side, at ledsage den med en Betegnelse af, paa hvilke Punkter en Besparelse mentes at kunne indvindes.

Som aarligt *Tilskud* var der i Forslaget søgt bevilget 900 Kr., nemlig til Lønning for en Assistent. Da det ikke forekom Kvæstor oplyst med Klarhed, hvilken Stilling der var tiltænkt denne Assistent, skulde han fremsætte følgende Bemærkninger. Det lægevidenskabelige Fakultet havde overfor Udtalelser i Professor Christiansens Andragende tydeligt og bestemt erklæret, at den mundtlige Examination af de lægevidenskabelige Studerende i Fysik efter Fakultetets Mening vilde være at afholde i samme Omfang som hidtil, og derhos foreslaaet, at Øvelserne i Experimenter — i hvilke der ikke blev at examinere — hvert Aar afholdtes 2 Gange ugentlig i et Semester, idet Indførelsen af denne Udvidning af Undervisningen da ikke vilde forlænge Studietiden. I sine Bemærkninger om Undervisningsstoffet ved disse Øvelser havde det lægevidenskabelige Fakultet dernæst tilkjendegivet, at saafremt der maatte være at vælge mellem en Indskrænkning af dette Stof og en Forlængelse af Studietiden, maatte Indskrænkningen af Stoffet afgjort foretrakkes. Naar der da i det i Tiden efter hin Betænkning affattede og af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet tiltraadte Forslag fra Professor Christiansen var opført til Øvelserne, ikke »2 Gange ugentlig« i et Halvaar, men »2 eller 3 ugentlige Timer« i et Halvaar, kunde det se ud, som om der maaske fra sidstnævnte Fakultets Side var tænkt paa en større Tidsanvendelse paa disse Øvelser end den, det lægevidenskabelige Fakultet i Studietidens Interesse havde forudsat. Saaledes forholdt det sig imidlertid ikke. I det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Forklaring til Professor Christiansens Forslag var det nemlig sagt, at denne Professor havde tænkt sig, at han selv holdt de nødvendige Forelæsninger, 2 Timer ugentlig i 2 Semestre, medens Assistenten skulde lede Øvelserne. Da nu Professor Christiansen i sit Andragende havde udtalt, at han, hvis en forandret Ordning ikke blev truffet, blev nødt til fra Efteraarshalvaaret 1898 at regne at overtage alle Forelæsningerne over Fysik for de medicinske Studerende, altsaa foruden den Forelæsning, han allerede holdt i Foraarshalvaaret for Medicinere (2 ugentlige Timer) tillige den af Professor ved den polytekniske Lærestalt P. K. Prytz hidtil holdte Forelæsning over Fysik i 5 ugentlige Timer i Efteraarshalvaaret for de lægevidenskabelige Studerende, syntes disse Studerende — i Forbindelse med Indførelsen af de nye Øvelser i 2 eller 3 ugentlige Timer i et Halvaar — at skulle fritages for 3 Forelæsningstimer ugentlig, ligeledes i et Halvaar.

Den Omsorg, som det lægevidenskabelige Fakultet havde udvist for at afværge en Forlængelse af Studietiden, havde saaledes i den paatænkte Udførelse af det foreliggende Forslag fundet Tilslutning, i hvert Fald saafremt de Examinatorier, som den nye Assistent skulde være forpligtet til at holde, vare tænkte at falde indenfor det for det fysiske Øvelseskursus bestemte Timetal, i hvilken Henseende der dog ikke forelaa nogen Oplysning. Med den her givne Forklaring paa Forslaget om den Tidsanvendelse, som den nye Ordning krævede, opstod imidlertid en ny Vanskelighed ved Forstaaelsen af Forslaget, nemlig med Hensyn til den Stilling, der i dette var tiltænkt den nye Assistent. Inden Kvæstor i saa Henseende skulde forklare sig, skulde han først berøre den Professor Christiansen i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Skrivelse, som foran anført, tillagte Tanke, at Assistenten skulde lede Øvelserne. Det var ifølge Universitetets Lønningslov af 12te April 1892 § 3, jfr. den almindelige Lønningslov af 26de Marts 1870 § 3, en Forpligtelse for de efter den 1ste April 1871 ansatte Universitetslærere til selv at holde de Øvelser, der blive indførte som en Del af de fastsatte Planer for Embedsstudierne, og denne Forpligtelse havde den efter 1ste April 1871 ansatte Professor Christiansen ogsaa vedkjendt sig, thi det hed udtrykkeligt i det af Fakultetet tiltraadte Forslag fra ham, at Assistenten skulde *assistere* Professor physices ved Ledelsen af de nævnte Øvelser. Det var derfor kun saaledes, at det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Ytring om den nye Assistent som Leder af Øvelserne vilde kunne opfattes. Den formentlige Vanskelighed ved at forstaa den nye Assistents Stilling fremkom for Kvæstor derved, at det lægevidenskabelige Fakultet havde fastholdt det samme Omfang i Fremtiden som nu for den mundtlige Examination i Fysik. Naar de egentlige Forelæsninger nemlig efter Professor Christiansens Tanke blev indskrænket fra 2 Timer i Foraars-halvaaret og 5 Timer i Efteraarshalvaaret, til 2 Timer i Foraars-halvaaret og 2 Timer i Efteraarshalvaaret, og naar de nye Øvelser i sig selv ikke vare bestemte til at afgive Examensstof, kunde det ikke ses, hvorledes det ved Indskrænkningen af Forelæsninger bortfaldne Examensstof under den nye Ordning skulde kunne erstattes. Den eneste Forklaring herpaa syntes at kunne hentes fra den i Forslaget indeholdte Forpligtelse for den nye Assistent til at holde *Examinatorier*. Nærmest maatte der vel her ved Examinatorier ikkun tænkes paa en examinerisk Gjennemgaaen af det Stof, som helt var givet af Universitetslæreren i hans Forelæsninger og ved Examen var Gjenstand for hans Examination. Hvis dette skulde være Meningen med de Assistenten paahvilende Examinatorier — der udenfor Gjengivelsen af Professor Christiansens Forslag ikke vare forklarede eller blot nævnte i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Skrivelse — kunde det maaske synes besynderligt, at de ikke overtoges af Universitetslæreren selv. En Forklaring paa, at en Forpligtelse til at holde Examinatorier skulde paalægges Assistenten, vilde det derimod være, dersom denne i disse Examinatorier skulde give en ikke ringe Del af selve Examensstoffet, nemlig den Del heraf, som blev at udfylde paa Grund af Afkortningen i Universitetslærerens Forelæsninger. Til denne Opfattelse kunde man blive ledet ved at se hen til det i Professor Christiansens tidligere

Andragende indeholdte Forslag om Ansættelse af en Repetent i Forbindelse med en Omordning af Universitetslærerens Forelæsninger, saaledes at disse blev at indskrænke til 2 eller 3 ugentlige Timer i 2 Halvaar og nærmest skulde være experimentale med Gjennemgaaelse af Hovedprinciperne i Fysiken og udførligere Behandling af enkelte Omraader, deriblandt saadanne, som have særlig Betydning for Læger. I Tilknytning til dette Forslag om Indskrænkning af Forelæsningsernes Tidsomfang i *Forbindelse med* en Forandring i Forelæsningsindholdet — som iøvrigt ikke var gjentaget i det senere fremsatte Forslag fra ham — foreslog nemlig Professor Christiansen for det Tilfælde, at det maatte anses for rigtigt, desuagtet at sikre de Studerende saa fuldstændig en Forberedelse til Examen som hidtil, den eventuelle Ansættelse af en Repetent, der i Examinatorier skulde gennemgaa Examensstoffet og derhos kunde gjøre Forsøg og vise Apparater. Det kunde formentlig heraf ses, at Tanken om at lade en anden end den ved selve Examen fungerende Universitetslærer give de Studerende en Del af det Stof, hvori Universitetslæreren examinerer, ikke havde været Professor Christiansen fremmed. Fremdeles syntes det, at denne Professor, efter at det lægevidenskabelige Fakultet bestemt havde udtalt sig for, at den mundtlige Examination i Fysik fremtidig blev at afholde i samme Omfang som nu, vel havde opgivet den af ham i hans Andragende forebragte Forandring i Forelæsningsindholdet, men derimod havde fastholdt sin Tanke om Indskrænkning i Forelæsningsernes Tidsomfang. Dersom imidlertid en Nedsættelse af Universitetslærerens ugentlige Forelæsningstimer i Efteraarshalvaaret fra 5 til 2 skulde forenes med, at Examensstoffet bevaredes i samme Omfang som hidtil, syntes dette, som foran berørt, ikke at kunne opnaas paa anden Maade end derved, at en Del af dette Stof blev meddelt de Studerende af den nye Assistent. Hvis da dette maatte forholde sig saaledes, vilde det ses, at det i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Skrivelse af 20de December 1897 fremsatte Forslag, foruden at behandle Spørgsmaalet om Indførelsen af praktiske Øvelser i den experimentale Fysik for de lægevidenskabelige Studerende, tillige var tænkt at indeholde en Løsning af et Spørgsmaal om, hvorledes en indtraadt Overbebyrdelse af Universitetets og den polytekniske Læreanstalts Lærerkrafter i Fysik rettest burde afhjælpes, uden at dog dette sidste Spørgsmaal i Fakultetets Skrivelse var forklaret, idet det end ikke udtrykkeligt var nævnt, at et saadant Spørgsmaal efter Fakultetets Anskuelse overhovedet trængte til Afgjørelse. Naar da herefter det foreliggende Forslag om Ansættelse af en ny Assistent i Virkeligheden maatte antages at tilsigte en Forøgelse af Lærerkrafterne, saaledes som Spørgsmaalet ogsaa af det lægevidenskabelige Fakultet udtrykkelig var forudsat at kunne stille sig, vilde det formentlig være at overveje, hvorvidt den foreslaaede Pengebevilling herefter kunde anses for passende, og hvorledes den burde posteres, samt hvilke Konsekvenser en saadan Bevilling i det hele vilde kunne drage efter sig.

At den paagældende nye Assistent nu for Tiden kunde erholdes for den foreslaaede aarlige Lønning af 900 Kr., kunde sikkert sluttes af den Omstændighed, at Professor Christiansen havde fremsat et saadant Forslag. Dersom det imidlertid muligvis maatte erkjendes, at den nævnte Lønning —

om end under fornødent Hensyn til, at den nye Assistent kun var bestemt til at gjøre Tjeneste i hvert Efteraarshalvaar — var for ringe til at lægges til Grund for en varig Ordning med de Krav til Assistentens Dygtighed og Personlighed, som ovenfor vare forklarede, kunde det synes rettest, at der i Henvendelsen til Rigsdagen allerede nu opførtes et saadant Lønningsbeløb, som den nye Ordning i sig selv maatte antages at ville medføre. Dette saa meget mere, som der i det lægevidenskabelige Fakultets indtrængende Anbefaling af de paatænkte Øvelser, selv om de skulde nødvendiggjøre »en Forøgelse af Lærerkræfterne«, var en Opfordring til ogsaa i Lønningsforholdet at søge en Sikkerhed for den nye Ordning vedvarende Iværksættelse paa en fuldt ud fyldestgjørende Maade. Saafremt det imod den her fremsatte Henstilling om en nærmere Overvejelse af Lønningsspørgsmaalet skulde bemærkes, at den af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet foreslaaede Afgjørelse af dette maatte anses for tilstrækkeligt begrundet ved Fakultetets Erklæring om, at den foreslaaede Sum vilde være passende, vilde herimod først kunne indvendes, at den nye Assistent af Fakultetet var forudsat at oppebære, foruden de foreslaaede 900 Kr., tillige 600 Kr. som han allerede nu fik fra Læreanstalten. Med disse 600 Kr. forholdt det sig saaledes, at der i Forslaget til Lov om den polytekniske Læreanstalts Lønningsforhold var begjært 1000 Kr. til Assistenten ved den fysiske Samling, men at denne Lønning som Følge af, at den samlede Lønningssum ved Lønningsloven af 8de Maj 1894 § 5 blev fastsat til et lavere Beløb end foreslaaet, ved Ministeriets Skrivelse til Kvæsturen af 17de Maj 1894 og Skrivelse til Kvæsturen af 19de s. M. fra Læreanstaltens Direktør blev bestemt til 600 Kr. Selv om man uden videre kunde gaa ud fra, at de to Stillinger som Assistent ved den fysiske Samling og Assistent ved de nu foreslaaede experimentale Øvelser vilde blive sammenlagte, uagtet det ifølge Skrivelser til Kvæsturen fra Læreanstaltens Direktør om Antagelsen af hidtilværende Assisterter ved den fysiske Samling syntes at være Direktøren, der antager Assistenten ved denne, medens den nye Assistent ifølge Forslaget skulde ansættes af Professor physices, maatte det dog formodes, at førstnævnte Assistent var tarveligt lønnet, idet han ikkun oppebar 600 Kr. af de 1000 Kr., hvortil hans Gjerning i Forslaget til Lønningslov var vurderet. Denne allerede nu oppebaarne Lønning vilde derfor næppe kunne afgive en Bevæggrund til ogsaa at søge den nye Assistentgjerning aflagt med et i sig selv ringe Beløb. Dernæst vilde det ses, at det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet i sine Udtalelser om den foreslaaede Lønning af 900 Kr. alene anførte selve Øvelserne som dem, hvortil den nye Assistents Gjerning skulde knyttes, og det endog med Fremhævelse af, at disse vilde kræve megen Tid af ham, men derimod ikke nævnedes de ham paalagte Examinatorier, i hvis Beskaffenhed Pointen i Vurderingen af hans Stilling var at søge, dersom iøvrigt den foran givne Udvikling maatte være rigtig.

Om Posteringen af den nye Bevilling af en Assistentlønning havde det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet ikke udtalt sig, men det turde maaske forudsættes, at denne var tænkt som en Forøgelse af den polytekniske Læreanstalt samlede Lønningssum. Dersom der imidlertid maatte

være Grund til at forudsætte, at denne Bevilling blandt andet tilsigtede, hvad det lægevidenskabelige Fakultet havde tænkt sig Muligheden af, nemlig en Forøgelse af Lærerkrafterne, og dette udelukkende i de lægevidenskabelige Studerendes Interesse, vilde der formentlig kunne blive Spørgsmaal om at opføre den ommeldte Bevilling som et Honorar under Universitetets Udgiftspost 7. a., Til videnskabelige Formaals Fremme. Uden at sammenstille den nye Bevilling med saadanne, som allerede fandtes paa sidstnævnte Udgiftspost, skulde anføres, at denne omfattede et Honorar af 600 Kr. til Adjunkt, Dr. phil. Jungersen som Medhjælper hos Professoren i Zoologi ved Undervisningen i dette Fag, et Honorar af 1000 Kr. til Dr. phil. C. U. E. Petersen for at holde Forelæsninger over Æmner fra den fysiske Kemis Omraade og et Beløb af 1200 Kr. til Assistance for Professoren i Mineralogi og Geologi, og af dette sidste Beløb vare ifølge Ministeriets Skrivelse af 14de Juni 1897 600 Kr. stillede til Raadighed for Professor mineralogiæ til at lønne en Assistent ved Undervisningen, og de øvrige 600 Kr. tildelte Statsgeolog, Dr. V. Madsen som Honorar for i to ugentlige Timer, i et Tidsrum svarende til et Halvaar, aarlig at foredrage nærmere bestemte Afsnit af Geologien. Det vilde heraf ses, at Optagelsen af den nye Bevilling under Udgiftspost 7. a. — hvad enten den maatte ske under Underafdeling 1. til Ministeriets Disposition, eller Underafdeling 2. ifølge særlig Bevilling til bestemte Personer eller Øjemed — ikke vilde gjøre det nødvendigt at betegne den nye Assistent som extraordinær Docent. Endnu skulde bemærkes, at en saadan Postering turde antages til Gunst for den søgte Bevilling at fremhæve, at den ikke vilde drage Konsekvenser efter sig for de øvrige Fag, hvori der blev aflagt Prøve ved den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen, saafremt da iøvrigt den nye Ordning i Virkeligheden var fri for saadanne Konsekvenser. Det var Spørgsmaalet herom, som Kvæstor skulde gaa over til at berøre.

Saavidt det var ham bekjendt, var det Universitetets Professorer i Kemi, Zoologi og Botanik, der, jfr. Kanc. Skr. af 23de April 1840 til Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, særlig Mbr. 2, i Forelæsninger for de lægevidenskabelige Studerende meddelte disse hele det Stof, hvori de bleve prøvede ved den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen. Til Gunst for en herfra forskjellig Ordning i Forberedelsen til *Fysik* ved denne Examen — nemlig, som han maatte formode det, saaledes at den Del af Examensstoffet, som hidtil af Universitetets eller den polytekniske Læreanstalts Professor var blevet meddelt i 3 ugentlige Forelæsningstimer i hvert Efteraarshalvaar, fremtidig, idet disse Timer bortfaldt, blev at give af en Assistent under Examinatorier — kunde der fra Professor Christiansens Andragende hentes Udtalelser i Almindelighed om, at de paagjældende Forelæsninger virkede trættende ved, at de aarlig skulde gjentages, og ved, at der ingen Frihed var i Stoffet, idet Forelæsningerne skulde være en Forberedelse til Examen, ligesom ogsaa, at disse optog en Tid, der ellers kunde anvendes til videnskabeligt Arbejde. Saafremt der imidlertid ikke skulde kunne anføres andre Grunde for den nye Ordning, saaledes som denne her var forudsat at maatte forstaas, kunde det ikke ses rettere end, at der i Fremtiden, med den nye Ordning som Udgangspunkt, maatte kunne opstaa Spørgsmaal om lignende nye

Ordninger for andre Fag ved den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen. Der indeholdtes imidlertid i Professor Christiansens Andragende tillige Udtalelser, der kunde tyde paa en saadan særegen Beskaffenhed ved de fysiske Øvelser for Polyteknikere, der nu optog Tid for den ved Læreanstalten ansatte Professor i Fysik, at der heri kunde være Grundlag for en særlig Ordning af den samlede Undervisning i Fysik, der, som bekjendt, ogsaa for Universitetets Vedkommende var knyttet til Læreanstalten, uden at der fra denne særlige Ordning kunde drages Konsekvenser for andre Fag ved den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen. Hvorvidt det forholdt sig saaledes, maatte da ønskes oplyst i en saadan Forklaring fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Side, som hidtil ikke forelaa, nemlig om det indsendte Forslags Betydning for en Formindskelse i den Professorerne i Fysik ved Universitetet og den polytekniske Læreanstalt hidtil paahvilende Forelæsningsbyrde.

Det kunde vistnok tænkes, at saavel denne som adskillige andre af de Oplysninger, som Kvæstor i det hele havde ment at maatte savne i denne Sags formelle Behandling, vare unødvendige for Sagkyndige, men den ikke udtalte Sagkundskab vilde hverken kunne bringe til Klarhed for Ministeriet, hvad det var, der ønskedes bevilget, eller for Rigsdagen, hvad det var, den opfordredes til at gaa ind paa. Om Realiteten i det fremsatte Forslag angaaende Indførelse af praktiske Øvelser i den experimentale Fysik for de lægevidenskabelige Studerende var der for ham intet at udtale udenfor en Henvisning til den indtrængende anbefaling af saadanne Øvelser, som var givet af det lægevidenskabelige Fakultet, og fremdeles for den Interesse for denne Sag, som var vist af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet og særlig af Professor Christiansen, om hvem det i saa Henseende maatte fremhæves, at det var hans Udtalelser om saadanne Øvelsers Betydning, der havde givet Anledningen til hele Sagens Fremførelse. Kun for saa vidt sidstnævnte Fakultet havde udtalt sig om Vigtigheden af, at Bevillingen optoges paa Finansloven for 1898—99, idet man ellers vilde staa uden Forelæsninger for de lægevidenskabelige Studerende i Efteraarshalvaaret 1898, maatte bemærkes, at der heri var en Misforstaaelse. Da nemlig Professorerne i Fysik ved Universitetet og den polytekniske Læreanstalt ifølge Lønningsloven for Universitetet af 12te April 1892 § 3 og for Læreanstalten af 8de Maj 1894 § 1 vare pligtige til at holde alle Forelæsninger, der udgjøre en Del af de fastslaaede Planer for Embedsstudierne, maatte Professorerne Christiansen og Prytz fremdeles saa længe, indtil en ny Ordning af deres Forelæsningspligter maatte blive stadfæstet, anses for pligtige til i Forening at besørge de Forelæsninger, der henhørte under deres Fag, derunder de hidtil værende Forelæsninger for de lægevidenskabelige Studerende. Dette havde ogsaa Professor Christiansen i sit Andragende fuldt erkjendt, idet han havde udtalt, at han, da Professor Prytz ikke mere kunde overkomme den hidtil af ham holdte Forelæsning over Fysik i 5 ugentlige Timer i Efteraarshalvaaret for de lægevidenskabelige Studerende, saaledes blev nødt til, fra Efteraaret 1898 at regne at overtage alle Forelæsningerne over Fysik for disse Studerende. En ny Ordning af Forelæsningspligten vilde imidlertid, og det maatte yderligere bemærkes, ikke engang være givet ved en ministeriel Resolution, hvori det foreliggende Forslag Ord til andet blev afskrevet,

thi Indførelsen af en Forpligtelse til at holde Examinatorier i et Fag var ikke et Udtryk for Indskrænkning i de paagældende Forelæsningers Tidsomfang.

Endelig udtalte Kvæstor, at da hele Undervisningen ved Universitetet i Fysik var henlagt til den polytekniske Lærestanstalt, og det foreliggende Forslag derfor, som det ogsaa i dette udtrykkeligt var forudsat, maatte berøre dennes Budget og Regnskabsvæsen, vilde der muligvis heri være en Opfordring til, inden endelig Bestemmelse toges i Sagen, at indhente en Erklæring over denne fra Lærestanstaltens Direktør.

Under 1ste April 1898 tilskrev *Ministeriet* derefter Konsistorium, at det, efter at have indhentet fornævnte Erklæring fra Universitetets Kvæstor, med ham var enig i, at det vilde være en meget uheldig Ordning at tilvejebringe de fornødne Pengemidler til den aarlige Drift af de foreslaaede nye Øvelser saaledes, at disse Midler, uden Udgift for Statskassen, helt skulde indkomme ved de Studerendes Betaling for Adgangskort, og Ministeriet anmodede derfor Konsistorium om paany at indhente en Udtalelse fra det lægevidenskabelige og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet om Sagens Ordning.

Konsistorium indsendte under 4de Juli s. A. en Erklæring af 24de Juni s. A. fra *det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet*, hvori dette udtalte, at det med Hensyn til Sagen i sin Almindelighed kunde henholde sig til, hvad det tidligere havde udtalt derom. I Anledning af Ministeriets Udtalelse om, at det maatte anses for uheldigt at tilvejebringe de fornødne Pengemidler ved de Studerendes Betaling for Adgangskort, bemærkede Fakultetet, at det ogsaa maatte foretrække, at der blev bevilget et aarligt Tilskud til Øvelsernes Drift, men det maatte ubetinget fastholde Fordringen om, at de Studerende skulde erlægge et Vederlag for Deltagelse i Øvelserne, thi en Fritagelse vilde vistnok have en skadelig Indflydelse paa den Stadighed, hvormed Øvelserne burde besøges, saafremt de skulde gjøre den tilsigtede Nytte og for hver enkelt Studerendes Vedkommende kunne afsluttes i den beregnede Tid. Desuden vilde Ledelsen af Øvelserne uden Nytte blive besværliggjort og Lokalet rimeligvis vise sig utilstrækkeligt. Betalingen var jo ogsaa væsentlig at ansé for en Erstatning for Forbrug af Materialier. Ved flere andre Øvelser, hvorom det samme gjaldt, saasom de kemiske og de fysiologiske, krævedes ogsaa Betaling for Adgangen. Man mente, at Betalingen passende kunde sættes til 6 Kr. for hver Deltager med Ret til at deltage i Øvelserne 1 Dag (3 Timer) ugentlig i et Halvaar. For at lette Adgangen for Ubemidlede skulde Professor physices have Ret til at give 20 Studerende om Aaret fri Adgang. Derved vilde Betingelserne for Adgangen blive de samme som ved de kemiske Øvelser paa Universitetets kemiske Laboratorium.

Det var vanskeligt at angive, hvad Driften af Øvelserne vilde komme til at koste. Man gik dog ud fra, at den vilde kunne afholdes for følgende Beløb: til Elektricitet, Gas, Kemikalier 500 Kr., til Instrumenter, deres Vedligeholdelse, Reparationer 500 Kr., til Karlehjælp og Rengjøring 400 Kr. samt til Lønning af en Assistent 900 Kr., ialt 2300 Kr. De enkelte Poster maatte dog udtrykkelig betragtes som kalkulatoriske, saaledes at kun den

hele Bekostning holdtes indenfor Totalsummen 2300 Kr. Dette Beløb vilde være at opføre som en ny Udgiftspost 3. s. paa Universitetets Budget og betegnes som: Til medico-fysiske Øvelser: 2300 Kr. Endvidere maatte der en Gang for alle anskaffes Instrumenter for 3700 Kr., hvorover et specificeret Overslag medfulgte. Ogsaa her vilde det være nødvendigt at have Frihed til at tage fra en Post og lægge til en anden, blandt andet fordi Priserne vare variable og nye Konstruktioner kom frem.

Fakultetet stillede følgende Forslag til Indretning af medico-fysiske Øvelser: »1. De lægevidenskabelige Studerende have at gennemgaa et fysisk Øvelseskursus paa 3 ugentlige Timer i et Halvaar. De maa fremlægge Attest for at have gennemgaaet dette Kursus inden de tage medicinsk Forberedelsesexamen. 2. Til at afholde de med disse Øvelser forbundne Udgifter, derunder Lønning til en Assistent, bevilges aarlig 2300 Kr. foruden 3700 Kr. en Gang for alle til de nødvendige Instrumenter o. s. v. 3. De medico-fysiske Øvelser ledes af Professor *physices*«.

Fakultetet udtalte, at der mod det stillede Forslag kunde rejses den Indvending, at der ved Beregningen af Udgiften ikke var taget Hensyn til, at Antallet af Deltagere i Øvelserne blev variabelt og kunde tænkes at undergaa ret store Svingninger. Hertil skulde bemærkes, at dette vel ikke vilde have nogen stor Indflydelse paa Bekostningen, men at man dog burde tage Hensyn dertil ved at lade Betalingen for Adgangskort tilfalde Øvelserne, imod at det aarlige Tilskud nedsattes fra 2300 Kr. til 1800 Kr. En lignende Ordning var i Brug ved Universitetets kemiske Laboratorium.

Samtidig indsendte Konsistorium en Erklæring af 26de Juni s. A. fra *det lægevidenskabelige Fakultet*, hvori dette meddelte, at det intet havde at erindre mod den af fornævnte Fakultet foreslaaede Ordning af de medico-fysiske Øvelser, hvis Indførelse det lægevidenskabelige Fakultet benyttede Lejligheden til atter paa det varmeste at anbefale.

Konsistorium indstillede, at der søgtes udvirket, at Sagen ordnedes paa den af Fakulteterne foreslaaede Maade.

Paa *Finanslovsforslaget* for 1899—1900 blev paa Universitetets Budget under en ny Udgiftspost 3. r., til medico-fysiske Øvelser optaget et Beløb af 900 Kr. og ekstraordinært 3700 Kr., samt paa Udgiftspost 1. d., den samlede Lønningssum 900 Kr. til Lønning for en Assistent hos den Professor, der leder disse Øvelser. I Motiverne oplystes, at Driftsudgifterne i det hele vare anslaaede til 1400 Kr. om Aaret, nemlig: til Elektricitet, Glas og Kemikalier 500 Kr., til Instrumenter, deres Vedligeholdelse, Reparationer etc. 500 Kr. samt til Karlehjælp og Rengjøring 400 Kr. Af den aarlige Udgift antoges imidlertid 500 Kr. at ville blive dækkede ved et fastsat Vederlag fra de Studerende for Adgangen til disse Øvelser, en Ordning, som, ogsaa under Hensyn til det med Forandringen i Deltagernes Antal vexlende Forbrug af Materialier, allerede fandt Sted ved Universitetets kemiske og fysiologiske Laboratorier, saaledes at Finanslovens Bevilling i Bidraget fra de Studerende fik det efter disses Antal til enhver Tid fornødne Supplement. Af de ekstraordinært opførte 3700 Kr. vare de 3221 Kr. paaregnede til Anskaffelsen af Instrumenter og Apparater og 479 Kr. til Indlæggelse af elektriske Lødninger, Skabe o. s. v., medens det

Lokale, der i Universitetets kemiske Laboratorium kunde stilles til Raadighed for disse Øvelser, iøvrigt var monteret med Arbejdsborde og anden fornøden Udstyrelse, jfr. Rigsdagstidende 1898—99 Tillæg A. Sp. 1059—60 og 1077—78. Forslaget blev vedtaget af begge Rigsdagens Thing og fornævnte Beløb optagne paa Fnanstloven for 1899—1900.

Ministeriet meddelte derefter under 18de April 1899 Konsistorium, at det efter Ministeriets Forestilling ved *kgl. Resolution af 13de s. M.* var bifaldet, »at det fastsættes, at enhver, der vil indstille sig til den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen ved Universitetet, forinden skal godtgjøre for Dekanus i det lægevidenskabelige Fakultet, at han har gennemgaaet et fysisk Øvelseskursus paa 3 ugentlige Timer i et Halvaar, samt at Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til at træffe de Bestemmelser, der maatte være nødvendige til Gjennemførelsen af denne Anordning«.

Under 31te August s. A. meddelte Ministeriet Konsistorium, at det s. D. havde bifaldet følgende Ordning for de fysiske Øvelser for de lægevidenskabelige Studerende, de saakaldte medico-fysiske Øvelser:

- »1. at de medico-fysiske Øvelser begynder i indeværende Semester;
2. at der til disse Øvelser løses Adgangskort i Universitetskvæsturen, som betales med 6 Kr., dog saaledes, at Professor physices bemyndiges til aarlig at give indtil 20 Studerende fri Adgang til Øvelserne;
3. at det Beløb, der indkommer i Betaling for de nævnte Adgangskort, tilbagebetales til Professor physices, som derfor aflægger Regnskab sammen med de til Øvelsernes Drift bevilgede 900 Kr.;
4. at det fra Sommeren 1900 at regne kræves, at de Studerende, der indstille sig til den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen, have gennemgaaet de medico-fysiske Øvelser«.

— Efter Professor physices' Indstilling bifaldt Konsistorium ved Skrivelse af 12te Maj s. A., at Cand. mag. *Martin Knudsen* ansattes som Assistent ved fornævnte Øvelser fra 1ste s. M. at regne.

2. Andre Afgjørelser.

Kommissionen for lægevidenskabelig Forberedelsesexamen meddelte under 22de Juli 1898 en Student Tilladelse til at overføre Karaktererne i praktisk og mundtlig Kemi fra Examen i Sommeren 1898, da han paa Grund af Sygdom maatte afbryde Examen, til Examen i Vinteren 1899.

— Ligeledes meddelte Kommissionen under 12te Februar 1899 en Student Tilladelse til at overføre Karaktererne for praktisk Kemi og Fysik fra Examen i Vinteren 1899 og Karakteren for Botanik fra Examen i Sommeren 1898 til Examen i Sommeren 1899 og en Student Tilladelse til at overføre Karaktererne for praktisk og mundtlig Kemi og Fysik fra Examen i Vinteren 1899 og Karakteren for Botanik fra Sommeren 1898 til Examen i Sommeren 1899. Begge Studenter havde maattet afbryde Examen i Vinteren 1899 paa Grund af Sygdom.

— Ved Skrivelser af 16de og 19de Juni 1898 og 2den, 12te og 22de Februar 1899 meddelte Examenskommissionen 2 Studenter, der havde indstillet sig til Examen i Sommeren 1898, Tilladelse til atter at indstille sig til Examen i Vinteren 1899, og 3 Studenter, der havde indstillet sig til

Examen i Vinteren 1899, Tilladelse til paany at indstille sig til Examen i Sommeren 1899. Studenterne havde alle maattet afbryde Examen paa Grund af Sygdom.

6. Skoleembedsexamen.

a. Ved det filosofiske Fakultet.

Det filosofiske Fakultet bevilgede ved Skrivelse af 7de December 1898, i Anledning af et Andragende fra de Studerende, der havde indmeldt sig til Skoleembedsexamen under Fakultetet, at den skriftlige Del af Examen maatte holdes i 8 Dage i Stedet for som tidligere i 5 Dage, saaledes at der kun gaves en Opgave hver Dag. Denne Bestemmelse har derefter været iagttaget ogsaa ved de senere Examiner.

b. Ved det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Under 7de December 1898 indsendte det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet til Ministeriet et Andragende fra Stud. mag. N. N. om Tilladelse til at overføre Karaktererne i Kemi fra den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen til Skoleembedsexamen i Naturhistorie og Geografi, idet Fakultetet bemærkede, at den ene af Karaktererne, nemlig Laud. præceteris i praktisk Kemi, ifølge de gjældende Bestemmelser uden videre kunde overføres til den nævnte Skoleembedsexamen, og at Fakultetet med Hensyn til den anden Karakter, Haud illaud. I. i mundtlig Kemi maatte anbefale Ansøgningen saaledes, at der gaves Ansøgeren Tilladelse til at overføre Karakteren som Godt til fornævnte Skoleembedsexamen.

Efter at Ministeriet havde udbedt sig Konsistoriums Erklæring, bemærkede dette i Skrivelse af 26de Januar 1899, at Andrageren havde bestaaet den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen med et særdeles godt Udfald, tilsammen 27 Points, altsaa 1 Point over fuldt Laud, og i de to Specialkarakterer i Kemi havde erholdt Karakterer, der som Middeltal gav 12, hvilket maatte regnes lig med Laudabilis (fuldt Laud = 13), og at det vilde være en stor Byrde for ham nu efter $3\frac{1}{2}$ —4 Aars Forløb at skulle opfriske den store Stofmasse i Kemi samtidig med, at han skulde lægge sidste Haand paa sine Hovedfag og forberede sig paa: Botanik, Speciale i Botanik, Zoologi, Mineralogi og Geografi samt Fysik som Bifag. Da det tillige var oplyst, at Ansøgeren var en flittig Studerende, der havde trange Forhold at kæmpe med i sit Hjem, henstillede Konsistorium, at der gaves ham Tilladelse til at overføre Karakteren Haud illaud. I. fra lægevidenskabelig Forberedelsesexamen til fornævnte Skoleembedsexamen, for saa vidt Ministeriet i dette særlige Tilfælde maatte finde sig foranlediget til at dispensere fra den i kgl. Resolution af 16de Juli 1886 fastsatte Regel.

Ved Skrivelse af 8de Februar 1899 meddelte Ministeriet Fakultetet, at det efter de foreliggende særlige Omstændigheder meddelte Tilladelse til, at Andragerens Karakter Haud illaud. I. i mundtlig Kemi ved den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen overførtes som Karakteren Godt til fornævnte Skoleembedsexamen.

— Fakultetet meddelte ved Skrivelse af 10de Marts 1899 Stud. mag. N. N. Tilladelse til at indstille sig til Skoleembedsexamen med Fysik som Hovedfag i Sommeren s. A., saaledes at den praktiske Prøve i Fysik for hans Vedkommende udsattes til Oktober Maaned s. A. Ansøgeren havde oplyst, at Pladsmangel ved de fysiske Øvelser havde hindret ham i at faa disse tilendebragte inden Sommeren, og at han ikke kunde opsætte sin Examen, da han i November s. A. vilde blive indkaldt til Militærtjeneste.

— Ved Skrivelse af 19de April s. A. udbad Ministeriet sig Fakultetets Erklæring over et Andragende fra Stud. mag. N. N. om Tilladelse til at overføre Karakteren Haud illaud. I. i praktisk Kemi ved lægevidenskabelig Forberedelsesexamen til Skoleembedsexamen i Naturhistorie og Geografi.

Fakultetet udtalte i Skrivelse af 15de Maj s. A. til Ministeriet, at Fakultetet var tvivlraadigt med Hensyn til den omhandlede Karakteroverførsel. Fakultetets Flertal mente at burde anbefale Bevilgelsen af det ansøgte saaledes, at Ansøgeren erholdt Tilladelse til at overføre Karakteren Haud illaud. I. som Godt. Flertallet støttede denne sin Anbefaling dels paa, at Ansøgerens Examen iøvrigt var fortrinlig ligesom Ansøgeren ogsaa ad anden Vej var Fakultetet bekjendt som en dygtig Studerende, dels paa, at Kemien ikke længere var Skolefag, saaledes at det ikke syntes nødvendigt at anvende den yderste Strenghed i Gjennemførelsen af de for Kemikaraktererne i sin Tid under andre Forudsætninger fastsatte Bestemmelser. Fakultetets Mindretal ansaa sig derimod ikke for berettiget til at anbefale Andragendet, som stod i Strid med de ved kgl. Resolution af 16de Juli 1886 fastsatte Bestemmelser. Særlig maatte Mindretallet fremhæve, at de Undtagelsesforhold, paa Grundlag af hvilke Fakultetet havde anbefalet en Ansøgning af noget lignende Art, som under 7de December 1898 var blevet indsendt til Ministeriet — nemlig dels at Vedkommende havde taget Examen i en anden Form, uden udvidet Fysik, og først senere havde forandret Studium, dels at Middelværdien af de to Karakterer i Kemi ikke var under Middelværdien af, hvad der kræves, — ikke skjønnedes at være til Stede i det her foreliggende Tilfælde.

Ved Skrivelse af 25de Maj s. A. afslog Ministeriet Stud. mag. N. N.'s Andragende.

7. Magisterkonferens.

Ved det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Landbrugskandidat N. N. indsendte i September 1898 et Andragende om, at han, der eventuelt agtede at tage Magisterkonferens i Naturhistorie med Plantefysiologi til Speciale, maatte blive fritaget for de ved denne Examen værende Prøver i Zoologi, Fysik, Kemi og den kvalitative uorganiske Analyse. Ansøgeren oplyste, at han i 1891 havde bestaaet Artium i matematisk-naturvidenskabelig Retning med 1ste Karakter og i 1898 Landbrugsexamen ved Veterinær- og Landbohøjskolen med 1ste Karakter med Udmærkelse. Fakultetet meddelte under 24de September 1898 Ansøgeren den ønskede Fritagelse.

— Fakultetet meddelte ved Skrivelse af 19de Januar 1899 Stud. mag.

N. N. — der i Marts 1897 havde indstillet sig til Magisterkonferens i **Mathematik**, men ikke havde fuldendt Examen, og som derefter i Juli 1897 havde erholdt Tilladelse til at indstille sig til Magisterkonferens i 1898 efter de til Udgangen af 1897 gjældende Regler — Tilladelse til, at han paa Grund af Sygdom maatte udsætte at indstille sig til Examen, dog saaledes, at den var afsluttet inden Udgangen af Maj 1899, hvorhos Fakultetet fritog ham for paany at skrive en stor Opgave.

IV. Prisopgaver.

Da det af den af det lægevidenskabelige Fakultet afgivne Bedømmelse af de to indkomne Besvarelser af Universitetets Prisopgave i Lægevidenskab for Aaret 1897—98 fremgik, at begge Forfattere havde vist sig som kyndige, selvstændige og omhyggelige Undersøgere med tilstrækkeligt Herredømme over den histologiske Teknik og en fyldestgjørende pathologisk Forstaaelse af Spørgsmaalet, og at begge Afhandlinger gav Resultater af videnskabeligt Værd, meddelte Ministeriet, efter Indstilling fra Konsistorium, under 13de Marts 1899 Tilladelse til, at begge Forfatterne erholdt Prismedaille tildelt.

— Ligeledes meddelte Ministeriet under s. D., efter Indstilling fra Konsistorium, Tilladelse til, at der maatte uddeles Prismedaille for hver af de to indkomne Besvarelser af Prisopgaven i Kemi for Aaret 1897—98, da det ved Bedømmelsen havde vist sig, at begge maatte anses fuldt værdige til at belønnes med Guldmedaille.

V. Akademiske Grader.

1. Tildeling af Æresdoktorgraden.

Efter Indstilling fra det filosofiske Fakultet og Konsistorium blev der efter Kirke- og Undervisningsministeriets Forestilling ved kgl. Resolution af 25de Februar 1899 meddelt Bemyndigelse for det filosofiske Fakultet til i Henhold til Forordn. af 9de Januar 1824 § 5 at konferere Direktør for den kgl. Afstøbningssamling, Brygger *Carl Jacobsen* den filosofiske Doktorgrad ved Æresdiplom uden foregaaende Disputats. Doktordiplomet blev den 9de Marts 1899 overrakt Direktør Jacobsen af Fakultetets Dekanus m. Fl.

2. Dispensationer med Hensyn til Erhvervelsen af Doktorgraden.

Ved kgl. Resolution af 25de November 1898 blev det tilladt Cand. med. *Nicolai Schiødte* at disputere for den medicinske Doktorgrad, uanset at han kun havde opnaaet Hovedkarakteren Haud illaud. primi gradus til sin Embedsexamen. Ved Andragendes Indsendelse havde Konsistorium bemærket, at det lægevidenskabelige Fakultet havde udtalt, at Ansøgeren ved videnskabelige Arbejder havde godtgjort sin Indsigt i sit specielle Fag og sin almindelige videnskabelige Modenhed.

— Ved kgl. Resolution af 11te Februar 1899 blev det tilladt Cand. polyt. *Jul. Chr. Petersen* at disputere for den filosofiske Doktorgrad, uanset